

MANNVIT

DEILISKIPULAG-TILLAGA

SNÆFELLSSKÁLI

VATNAJÖKULSPJÓÐGARÐUR

DEILISKIPULAG – GREINARGERÐ OG
UMHVERFISSKÝRSLA

VERKNÚMER: 1-741-236

SKJALANÚMER: MAN-000-000-PM-R00-002

NÜGILDANDI ÚTGÁFA: 4.01

4.02	2017-01-09	Lagað eftir umsagnir	AG	ÁPM	VK	ABB
4.01	2016.7.28	Til auglýsingar	IJ	KR	VK	ABB
ÚTGÁFA	DAGS. ÚTG	LÝSING	HÖFUNDUR	RÝNIR	SAMÞYKKT	VERKKAUPI

Efnisyfirlit:

1 Almennt	3
1.1 Deiliskipulagssvæðið	3
1.2 Deiluskipulagsvinna.....	3
1.3 Afmörkun skipulagssvæðis.....	3
1.4 Aðkoma og staðsetning skipulagssvæðis.....	4
1.5 Eignarhald á skipulagssvæði	4
1.6 Landslag, veður og gróðurfar	4
1.7 Menningarminjar	4
2 Stefnumörkun.....	5
2.1 Almennt.....	5
2.2 Tengsl við aðrar áætlanir	5
2.2.1 Stjórnunar- og verndunaráætlun Vatnajökulsþjóðgarðs.....	6
2.2.2 Landsskipulagsstefna 2015 - 2026.....	6
2.2.3 Aðalskipulag.....	6
2.2.4 Deiliskipulag.....	7
2.2.5 Leyfisveitingar.....	7
3 Forsendur og markmið.....	7
3.1 Markmið.....	7
3.1.1 Skilmálar	7
3.2 Byggingar og þjónusta.....	8
3.3 Hestagerði.....	8
3.4 Tjaldsvæði	9
3.5 Veitur	9
3.5.1 Neysluvatn	9
3.5.2 Rafmagn og fjarskipti.....	9
3.5.3 Fráveita og sorp	9
3.5.4 Olíugeymsla	10
3.6 Göngu- og reiðleiðir	10
3.7 Flugbraut	10
4 Umhverfisskýrsla	11
4.1 Inngangur	11

4.2	Áherslur og aðferðir	12
4.3	Áhrifaþættir	12
4.4	Umhverfisþættir.....	12
4.4.1	12
4.4.2	Umhverfisviðmið	13
4.4.3	Einkenni og vægi áhrifa	13
4.4.4	Núll-kostur	13
4.4.5	Valkostir	14
4.5	Niðurstöður.....	14
5	14	
6	Kynning, afgreiðsla og samþykkt.....	15
6.1	Samráð og kynning.....	15
6.2	Umsagnaraðilar.....	15
7	Heimildaskrá.....	16

1 Almennt

1.1 Deiliskipulagssvæðið

Skipulagssvæðið er vestan undir Snæfelli miðju innan Vatnajökulsþjóðgarðs sem stofnaður var árið 2008. Á svæðinu er gistiskáli, Snæfellsskáli sem byggður var árið 1970 og er þar landvörður að sumri til. Við skálann er salernisaðstaða og tjaldsvæði ásamt geymsluskúr. Rotþró er tengd salernisaðstöðu og olíugeymsla er í jörðu norðan við gistiskálann. Sólarsella á þaki skálans sér honum fyrir rafmagni. Hestagerði er austan við tjaldsvæði þar sem bæði reið- og gönguleiðir eru um svæðið. Á mel vestan við skálann er lendingastaður fyrir litlar flugvélar. Við skálann er stuðlabergsdrangur, með áletrun til minningar um Hrafn Sveinbjarnarson á Hallormsstað. Auk þess er Snæfell á náttúruminjaskrá Íslands.

Mynd 1: Staðsetning skipulagssvæðisins við Snæfell

Heimild: LMÍ

1.2 Deiluskipulagsvinna

Deiliskipulagið er sett fram í greinargerð og á skipulagsuppdætti. Umhverfisskýrsla, á grundvelli 6. gr. laga um umhverfismat áætlana nr. 106/2005, er sett fram sem hluti af deiliskipulagsgreinargerðinni.

1.3 Afmörkun skipulagssvæðis

Afmörkun skipulagssvæðisins er sýnd á skipulagsuppdrætti sem unninn er eftir loftmyndum.

1.4 Aðkoma og staðsetning skipulagssvæðis

Aðkoma að svæðinu eru um Snæfellsleið (F909) um 14 km eftir afleggjara út af Austurleið (910). Eins og fyrr segir er svæðið vestan undir Snæfelli miðju, rétt við upptakakvíslar Eystri-Sauðár í um það bil 800 metra hæð yfir sjávarmáli.

1.5 Eignarhald á skipulagssvæði

Snæfellsskáli og tjaldsvæðið eru í eigu Vatnajökulsþjóðgarðs. Samkvæmt úrskurði Hæstaréttar Íslands er skipulagssvæðið þjóðlenda í afréttareign.

1.6 Landslag, veður og gróðurfar

Snæfell, hæsta fjall Íslands utan jöklar, nær 1833 metra yfir sjávarmál en tindur þess er snævi þakinn allt árið. Snæfell er eldfjall sem talið er hafa myndast á síðasta eða næstsíðasta jökulskeiði fyrir um 100–200 þúsund árum, við gos undir jöklum en fjallið situr á um tveggja milljón ára gömlum grunni. Snæfell hefur ekki gosið á sögulegum tíma og er jafnan talin kulnuð eldstöð. Berggerðin er fjölbreytt, víða má finna gosmóberg og töluvert er af ljósu líparíti sem gjarnan vekur athygli.

Mynd 2: Séð heim að Snæfellsskála

Mynd: Skarphéðinn Smári Þórhallsson

Skipulagssvæðið, við Snæfellsskála er gróið lágum fjallagróðri að hluta en gróðurlitla mela er einnig að finna. Grænar mosabreiður finnast í lænum þar sem raki er meiri. Heilt yfir er bó heldur auðnarlegt og skjóllaust á svæðinu. Meðalársúrkoma á svæðinu nálægt meðallagi fyrir landið allt, um það bil 2000 mm samkvæmt korti fyrir meðalúrkumu ársins 1971–2000 frá Veðurstofu Íslands (2015). Snjóþungt getur verið á svæðinu og yfirleitt ekki fært á fólkssílum að svæðinu fyrr en nokkuð er liðið fram á sumar, að jafnaði er fært í byrjun júlí en það er háð tíðarfari og komið hefur fyrir að ekki er fært fyrr en í lok júlí. Opið getur verið langt fram eftir vetri, á meðan veður leyfir en bó ber að varast að vera á svæðinu þegar seint er liðið á haust og vondra veðra er von. Í meðalári má búast við að svæðið loki í október eða nóvember. Eystri-Sauðá rennur norðan við Snæfellsskála til suðurs í lægð meðfram jaðri Snæfells.

1.7 Menningarminjar

EKKI eru heimildir fyrir því að nokkrar minjar hafi verið til staðar á svæðinu fyrir byggingu Snæfellsskála árið 1970. Byggingin var merkileg að því leiti að hún var fyrsta verkefni Ferðafélags Fljótsdalshéraðs sem stofnað var 25. ágúst 1969. Við skálann var síðar reistur minnisvarði til minningar Hrafni Sveinbjarnarsyni sem hafði verið mikill áhrifamaður innan félagsins.

Ekki er kunnugt um menningarminjar sem lúta kvöðum um friðun eða rannsóknir skv. lögum og reglugerðum. Vakin er athygli á að í lögum segir:

Ef fornminjar sem áður voru ókunnar finnast við framkvæmd verks skal sá sem fyrir því stendur stöðva framkvæmd án tafar. Skal Minjastofnun Íslands láta framkvæma vettvangskönnun umsvifalaust svo skera megi úr um eðli og umfang fundarins. Stofnuninni er skyld að ákveða svo fljótt sem auðið er hvort verki megi fram halda og með hvaða skilmálum. Óheimilt er að halda framkvæmdum áfram nema með skriflegu leyfi Minjastofnunar Íslands (2. mgr. 24.gr. laga um menningarminjar nr. 80/2012).

2 Stefnumörkun

2.1 Almennt

Meginmarkmið deiliskipulagsins er að bæta aðstöðu landvarða og ferðamanna á svæðinu. Skipulagssvæðið er innan Vatnajökulsþjóðgarðs og þar gilda lög nr. 60/2007 og reglugerð nr. 608/2008, með síðari breytingum. Í 2. gr. laga um Vatnajökulsþjóðgarð segir að markmið með stofnun þjóðgarðsins sé að vernda landslag, lífríki, jarðmyndanir og menningarminjar svæðisins og gefa almenningi kost á að kynnast og njóta náttúru þess og sögu. Auðvelda skuli almenningi aðgengi að þjóðgarðinum eftir því sem unnt er án þess að náttúra hans spillist og veita fræðslu um náttúru, sögu og mannlíf.

Samkvæmt talningu sem fór fram 24. júlí til 30. september árið 2014 komu 2603 gestir í Snæfellsskála (Gyða Þórhallsdóttir og Rögnvaldur Ólafsson. 2015). Gestir það árið hafa að öllum líkindum verið nokkuð fleiri en talningin fór þó fram á þeim tíma sem ferðamannastrumurinn á svæðið er mestur. Samkvæmt könnun Rannsókna og ráðgjafar ferðaþjónustunnar ehf., sem einnig var gerð 2014 er áætlað að innlendir ferðamenn á Snæfellssvæðinu hafi verið um 11 þúsund og erlendir ferðamenn hafi verið um 18 þúsund, samanlagt hafi því komið um 29 þúsund gestir inn á svæðið (Rögnvaldur Guðmundsson. 2015). Í skýrslu sem unnin var út frá könnunni er ekki tekið fram hvernig Snæfellssvæðið er skilgreint en miðað við talninguna sem fór fram verður að teljast ólíklegt að allur fjöldinn, 29 þúsund hafi heimsótt Snæfellsskála og deiliskipulagssvæðið. Út frá þessum upplýsingum má gróflega áætla að gestir á deiliskipulagssvæðinu hafi verið á bilinu þrjú til fimm þúsund yfir árið. Fjöldi erlendra ferðamanna á Íslandi árið 2014 var tæp milljón og hefur fjölgun milli ára undanfarin ár verið um það bil 20% samkvæmt tölum frá Ferðamálastofu (2015). Í kjölfar þessarar fjölgunar má gera ráð fyrir að fjölgun erlendra ferðamanna á deiliskipulagssvæðinu megi einnig eiga sér stað. Ekki er þó gert ráð fyrir jafn mikilli fjölgun vegna þess að veðurfar takmarkar aðgengi að svæðinu stóran hluta árs, en aukinn ferðamannafjölda á landinu í heild má að miklu leyti tengja við lengingu ferðamannatímabilsins síðustu ár.

Gert er ráð fyrir mannaðri vakt í Snæfellsskála að sumri til, frá byrjun júlí fram í lok september, sem er þó að miklu leyti háð veðurfari. Þess fyrir utan er skálinn læstur en hægt er að komast inn í hann með leyfi Vatnajökulsþjóðgarðs. Auk þess er forstofa skálans alltaf opin ef ferðalagnar þurfa að leyta skjóls og er þá hægt að hringja í starfsmenn þjóðgarðsins til þess að komast inn í skálann sjálfann ef þörf er á.

Svæðið er í verndunarflokk II innan Vatnajökulsþjóðgarðs, en meginmarkmið þess flokks er að vernda líffræðilegan fjölbreytileika ásamt þeim vistfræðilegu kerfum og ferlum sem þar liggja að baki auk þess að efla fræðslu og útvist. Deiliskipulagið mun því miða að aukinni uppbyggingu ferðaþjónustu á svæðinu en jafnframt að því að sem minnst rask verði á náttúrunni vegna hennar. Önnur markmið verndunarfloksins eru að stýra sókn ferðamanna sem heimsækja svæðið þannig að það valdi ekki líffræðilegri eða vistfræðilegri röskun náttúruauðlinda og að stuðla að því að efnahagur svæðisins vænkist með ferðaþjónustu. Þessi markmið er stefnt að því að uppfylla með gerð deiliskipulags fyrir svæðið.

2.2 Tengsl við aðrar áætlunar

Fjallað er um Snæfellsskála í stjórnunar- og verndaráætlun Vatnajökulsþjóðgarðs, Landsskipulagsstefna 2015 – 2026 og aðalsskipulagi Fljótsdalshéraðs 2008-2028.

2.2.1 Stjórnunar- og verndunaráætlun Vatnajökulsþjóðgarðs

Í lögum um Vatnajökulsþjóðgarð segir í 12 gr. m.a. „Verndaráætlun skal unnin fyrir Vatnajökulsþjóðgarð svo sem nánar greinir í þessu ákvæði. Í verndaráætlun skal gerð grein fyrir markmiðum verndar á einstökum svæðum innan Vatnajökulsþjóðgarðs, einstökum verndaraðgerðum, landnýtingu og mannvirkjagerð, vegum, reiðstígum, göngubrúm og helstu gönguleiðum, umferðarrétti almennings, aðgengi ferðamanna að svæðinu og veiðum.“ og í 13. gr. segir „Sveitarstjórnir eru bundnar af efni verndaráætlunar við gerð skipulagsáætlana fyrir landsvæði innan Vatnajökulsþjóðgarðs. Mannvirkjagerð, stíga- og slóðagerð og hvers konar efnistaka innan Vatnajökulsþjóðgarðs er einungis heimil ef gert er ráð fyrir henni í verndaráætlun fyrir þjóðgarðinn. Í verndaráætlun er heimilt að setja skilyrði um hvernig framkvæmdum skuli háttáð og um eftirlit með þeim til að tryggja að framkvæmdir raski ekki að óþörfu lífríki, jarðmyndunum, vatnafari eða landslagi í Vatnajökulsþjóðgarði. Ekki þarf sérstakt leyfi samkvæmt lögum þessum fyrir þeim framkvæmdum sem er gert ráð fyrir í verndaráætlun. Viðkomandi þjóðgarðsvörður hefur eftirlit með því að við framkvæmdir séu virt ákvæði laga þessara, reglugerðar um Vatnajökulsþjóðgarð og verndaráætlunar og að farið sé að þeim skilyrðum sem viðkomandi framkvæmd voru sett í verndaráætlun. Að öðru leyti gilda ákvæði náttúruverndarlaga um framkvæmdir í Vatnajökulsþjóðgarði.“

Stjórnunar- og verndaráætlun Vatnajökulsþjóðgarðs (2013) er í gildi á svæðinu og er ætlað að vera stefnumótandi áætlun til þess að styðjast við þegar ákvarðanir um skipulag innan þjóðgarðsins eru teknaðar. Þar er stefnt að bættu aðgengi fatlaðra við Snæfellsskála en að þjónusta haldist að mestu leiti óbreytt, þar verði landvörlustöð, gistiskáli, tjaldsvæði og áningarstaður fyrir daggesti.

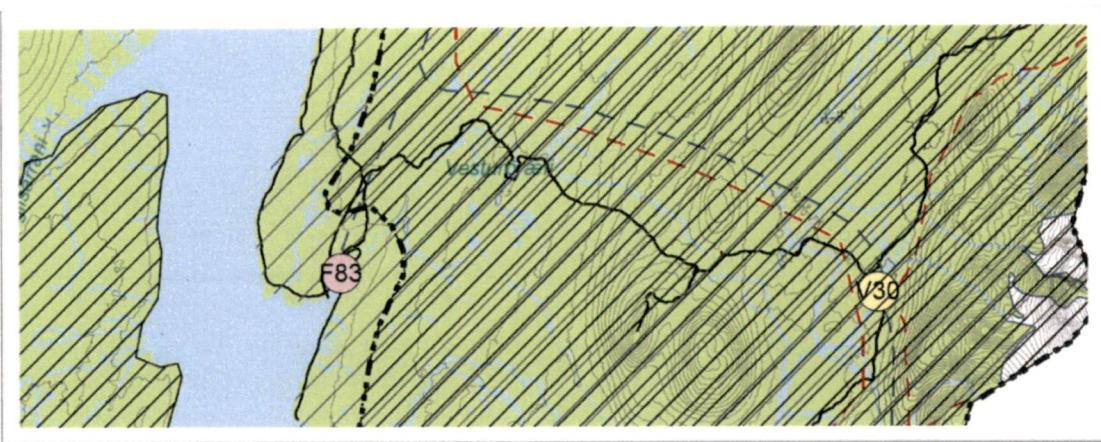
2.2.2 Landsskipulagsstefna 2015 - 2026

Í gildi er þingsályktun um landsskipulagsstefnu 2015 – 2026 sem samþykkt var á Alþingi 16. mars 2016. Þar er ekki fjallað sérstaklega um Snæfellssvæðið en fjallað um miðhálendið sem heild. Í því kemur fram að staðinn skuli vörður um náttúru og landslag miðhálendisins vegna náttúruverndargildis og mikilvægis fyrir útvist. Uppbygging innviða á miðhálendinu skuli taka mið af sérstöðu þess og viðhalda skuli sérkennum og náttúrugæðum miðhálendisins með áherslu á verndun víðerna hálandisins, landslagsheilda, mikilvægra vistgerða og gróðurlenda og verðmætra menningarminja.

Uppbygging ferðamannaðstöðu skal stuðla að góðri aðstöðu ferðafólks á miðhálendinu, en jafnframt verði gætt að því að óbyggðaupplifun og náttúrugæði skerðist sem minnst vegna mannvirkja og umferðar. Við alla mannvirkjahönnun og framkvæmdir á hálandinu verði jafnframt lögð áhersla á að virðing sé borin fyrir náttúrulegu landslagi og viðhofð sérstök aðgæsla sem tryggi að mannvirki falli sem best að umhverfi og rýri sem minnst hlut náttúrunnar í heildarmyndinni. Við skipulagsgerð sveitarfélaga verði jafnframt leitað jafnvægis varðandi aðgengi að áhugaverðum stöðum með mismunandi ferðamátum þannig að ferðafólk á vélknúnum farartækjum sé tryggður aðgangur að fjölbreyttum svæðum en jafnframt verði tryggð kyrrlát svæði án umferðar vélknúinna farartækja.

2.2.3 Aðalskipulag

Aðalskipulag Fljótsdalshéraðs 2008 – 2028, staðfest 21. desember 2009, er í gildi á svæðinu. Það er byggt á framtíðarsýn og stefnu Fljótsdalshéraðs 2007-2027 sem er svo byggð á vinnu við Staðardagskrá 21. Í aðalskipulaginu er lögð áhersla á að efla umhverfisvæna ferðamennsku og að skipulag landnotkunar og byggingaframkvæmdir grundvallist af því að valda sem minnstum óæskilegum áhrifum á umhverfið. Leita skal umhverfisvænna lausna í hönnun mannvirkja og þau skulu falla sem best að svipmóti landslags og náttúru sem fyrir er. Ennfremur skal tryggja gott aðgengi ferðamanna að vinsælum áfangastöðum. Snæfellsskáli er skipulagður sem verslunar og þjónustusvæði og hefur auðkennið V30 (sjá mynd 3) og þar stendur „*Snæfellsskáli Skála- og tjaldgisting fyrir ferðafólk ásamt litils háttar sölu á nauðsynjum.*“

Mynd 3: Mynd af deiliskipulagssvæðinu úr aðalskipulagi Fljótsdalshéraðs 2008-2028. Deiliskipulagssvæði auðkennt V30.

2.2.4 Deiliskipulag

Ekkert deiliskipulag er til staðar fyrir svæðið og mun því deiluskipulagsgerð þessi ekki hafa áhrif á aðrar deiliskipulagsáætlunar.

2.2.5 Leyfisveitingar

Vatnajökulsþjóðgarður kt. 441007-0940, hefur starfsleyfi fyrir fjallaskála og vatnsveitu í Snæfellsskála. Starfsleyfi útgafið 15.5.2013 af Heilbrigðiseftirliti Austurlands.

3 Forsendur og markmið

3.1 Markmið

Markmið deiliskipulagsins er að bæta bæði aðstöðu landvarða og ferðamanna á svæðinu. Gera á ráð fyrir stækkan salernisaðstöðu og bættu aðgengi fatlaðra. Einnig er gert ráð fyrir byggingu nýs skála fyrir landverði og geymslu við hestagerði.

3.1.1 Skilmálar

Í opnu og viðkvæmu landslagi þjóðgarðsins geta mannvirki haft mikil áhrif á ásýnd lands. Mikilvægt er að ný mannvirki falli vel að umhverfinu. Vanda þarf til staðsetningar mannvirkja og huga að vali á byggingarefnum, gróðri o.fl. Það er stefna ríkisins að vistvæn innkaup séu höfð að leiðarljósi hjá opinberum aðilum.

Leitast verður við að halda mannvirkjasvæðum í lágmarki og finna mannvirkjum stað þar sem fyrirséð er að þau muni hafa sem minnst áhrif á ásýnd lands. Mannvirki, þ.m.t. hús, skilti og brýr skulu falla vel að landi. Útlit þeirra verði samræmt en þó með sérstöðu svæða í huga. Við litarval er rétt að horfa til umhverfisins og þeirra bygginga sem fyrir eru, rétt að nota svokallaða jarðliti til að reyna að draga úr áhrifum mannvirkja í landslaginu. Útlit og mænisstefna nýrra bygginga innan deiliskipulagssvæðisins skal vera í samræmi við Snæfellsskála, mænishæð bygginga skal ekki vera meiri en 8 m, mæld frá jörðu.

3.2 Byggingar og þjónusta

Gistipláss er fyrir um það bil 45 manns í Snæfellsskála, sem er 93 m^2 að grunnfleti, (mynd 4), auk landvarða. Eldunaraðstaða er í skálanum, salerni er norðan við skálann og aðeins austar er lítil geymsla. Tjaldsvæði er austan við skálann og suðaustur af því er hestagerði.

Á skipulagsuppdrætti eru sýndir byggingarreitir auk bílastæða. Á lóðinni við Snæfellsskála er gert ráð fyrir landvarðahúsi og þjónustuhúsi auk skálans, byggingareitur Snæfellsskála er 400 m^2 , fyrir þjónustuhús 147 m^2 og fyrir landvarðahús er hann 147 m^2 . Jafnframt er gert ráð fyrir að númerandi geymsla sem er innan byggingarreits landvarðahúss verði mögulega fjarlægð. Lóðin er rúmlega 4000 m^2 að stærð og nýtingarhlutfall skal ekki fara yfir 0,1. Í landvarðahúsi er gert ráð fyrir svefnherbergjum, salerni, eldunaraðstöðu og stofu. Í þjónustuhúsi skulu vera salerni (þar af allavega eitt þurrsalerni), sturtur og geymsla. Möguleiki á viðbyggingu við Snæfellsskála skal vera fyrir hendi og breytingar til að bæta aðgengi fatlaðra í húsinu skulu gerðar. Gert er ráð fyrir að á bílastæðinu verði pláss fyrir 28 bíla og losunaraðstaða fyrir ferðasalerni, staðsetningu má sjá á skipulagsuppdrætti. Aðstaðan skal veita notendum bæði stærri og minni ferðasalerna möguleika á tæmingu þeirra. Byggingarreiturinn sunnan við bílastæðið við Snæfellsskála er riflega 400 m^2 að stærð og þar er gert ráð fyrir rotþró og geymum, nýtingarhlutfall reitsins skal ekki fara yfir 0,1. Tjaldsvæði verður áfram á númerandi svæði og er áætluð stærð rúmlega 5000 m^2 með möguleika á rúmlega 4000 m^2 stækkun. Við hestagerði er gert ráð fyrir byggingarreit fyrir geymslu ásamt bílastæði fyrir tíu bíla. Byggingarreiturinn er um það bil 360 m^2 og skal nýtingarhlutfall hans ekki fara yfir 0,1.

Mynd 4: Snæfellsskáli

Mynd: Skarphéðinn Smári Þórhallsson

3.3 Hestagerði

Staðsetning nýlegs hestagerðis er sýnd á skipulagsuppdrætti, suðaustan við Snæfellsskála. Miða skal að byggingu geymslu við gerðið og að brynningu verði komið upp innan þess. Áætlað er að göngu- og reiðleiðir munu haldast óbreyttar og ekki er gert ráð fyrir frekari merkingum þeirra á svæðinu.

Mynd 5: Hestagerði sunnan við Snæfellsskála

Mynd: Skarphéðinn Smári Þórhallsson

3.4 Tjaldsvæði

Tjaldsvæði við Snæfellsskála verður skilgreint sem tjaldsvæði með lágmarksþjónustu sem hefur eftirfarandi skilgreiningu í Stjórnar og verndaráætlun Vatnajökulsþjóðgarðs: „*Tjaldsvæði með lágmarksþjónustu skulu að jafnaði vera innan þjóðgarðs þar sem fyrir eru landvörlustöðvar með stöðugri viðveru eða önnur þjónusta, s.s. gistiskálar. Tjaldsvæði með lágmarksþjónustu skulu falla vel að náttúrulegu umhverfi þjóðgarðsins og þar skal ekki fara fram nein ræktun og/eða aðgerðir sem kalla á breytingu á náttúru tjaldsvæðisins, s.s. sláttur og áburðargjöf. Tjaldsvæðin skulu vera þar sem rask á náttúrulegu umhverfi er lágmarkað*“.

Við hönnum á tjaldstæði skal hafa hliðsjón af leiðbeiningum Mannvirkjastofnunar nr. 71. BR1.

Ekki eru miklir möguleikar til stækkunar á tjaldsvæðinu í nágrenni Snæfellsskála þar sem horft er til þess að gestir tjaldsvæðisins nýti sér þá aðstöðu sem þar er, s.s. snyrtningar og annað og því er gert þó ráð fyrir byggingarreit fyrir þjónustuhús við tjaldsvæðið.

3.5 Veitur

3.5.1 Neysluvatn

Neysluvatn fyrir Snæfellsskála er fengið úr brunni staðsettum í hlíðinni fyrir ofan skálann, staðsetningu má sjá á deiliskipulagsuppdrætti.

Stefna skal að því að girða vatnsból af til þess að tryggja hreinleika neysluvatns.

3.5.2 Rafmagn og fjarskipti

Engar stofnveitur eru tengdar inn á skipulagssvæðinu. Rafmagn fyrir Snæfellsskála er framleitt með sólarsellum.

3.5.3 Fráveita og sorp

Kamar er tengdur rotþró og siturlögnum. Virk sorpflokkun er á svæðinu en allt sorp er flutt af svæðinu til urðunar eða endurvinnslu.

Ný snyrtiaðstaða og landvarðahús skulu vera tengd við núverandi rotþró og kanna skal þó hvort hún ásamt lögnum séu fullnægjandi vegna stækkunarinnar. Ef svo er ekki skulu rotþró og lagnir stækkaðar með fullnægjandi hætti. Einungis er tekið við sorpi frá gestum sem kaupa þjónustu af svæðinu og þá verða starfsmenn og gestir hvattir til að flokka sorið. Aðrir gestir þurfa að flytja með sér allt sorp af svæðinu. Ekki eru auðkenndir sérstakir staðir fyrir utan skála á uppdráttum fyrir sorpmóttöku, en reiknað er með að sorpílátum verði eftir atvikum

komið fyrir við skála og tjaldsvæði. Sorpflokkun er virk og áhersla er á endurvinnslu og að minna magn fari til förgunar.

3.5.4 Olíugeymsla

Olíugeymir er grafinn á svæðinu norðan við Snæfellsskála. Lögn frá olíugeymi liggur að olíukyndingu í Snæfellsskála.

Engar breytingar eru áætlaðar á því fyrirkomulagi en gæta skal þess að aðgengi að olíugeymslunni haldist gott, bæði til áfyllingar olíugeymisins og til þess að hægt verði að endurnýja tankinn þegar þess þarf. Við endurnýjun tanksins skal horft til ábendinga Heilbrigðiseftirlits Austurlands þess efnis að æskilegt sé að neyslutankar séu ofanjarðar, meðal annars til að auðveldara sé að koma auga á leka.

3.6 Göngu- og reiðleiðir

Gönguleið liggur innan skipulagssvæðisins sem má sjá á skipulagsuppdrætti, hún er hluti tveggja gönguleiða, Skálagöngu og hringleiðar um Snæfell. Reiðleið liggur um svæðið eftir vegi.

3.7 Flugbraut

Á skipulagsuppdrætti má sjá hvar flugbraut er staðsett í námunda við Snæfellsskála. Flugbrautin er náttúrulegur lendingarstaður og ekki skráð hjá Flugmálastjórn en hún er merkt með rauðum keilum og vindpoka. Hún hefur ekki verið mikið notuð en óljós slóði er að flugbrautinni og valtari til völtunar á flugbrautinni er geymdur við annan enda hennar.

Stefnt verður að því að halda flugbrautinni við með því að valta hana eftir þörfum en að öðru leiti verður forðast að raska umhverfi hennar.

4 Umhverfisskýrsla

4.1 Inngangur

Lögbundin efnisatriði í umhverfismati deiliskipulags:	Vísun í kafla deiliskipulagsins:
Yfirlit yfir efni og helstu stefnumið deiliskipulagsins.	Sjá kafla 3
Yfirlit yfir tengsl deiliskipulagsins við aðra áætlanagerð.	Sjá kafla 2.2
Deiliskipulagið fellur undir lög um umhverfismat áætlana.	Sjá kafla 4.2
Lýsing á þeim þáttum í umhverfinu sem skipta máli varðandi efni og landfræðilegt umfang deiliskipulagsins.	Sjá kafla 1.6
Umfjöllun um líklega þróun umhverfisins án framfylgdar deiliskipulagsins.	Sjá kafla 4.3
Lýsing á þeim umhverfispáttum sem líklegt er að verði fyrir verulegum áhrifum af framkvæmd deiliskipulagsins.	Sjá kafla 4.4
Lýsing á umhverfisvandamálum sem varða deiliskipulagið, sérstaklega sem varða svæði sem hafa sérstakt náttúruverndargildi.	Sjá kafla 1.7
Upplýsingar um umhverfisverndarmarkmið sem stjórnvöld hafa samþykkt og varða deiliskipulagið.	Sjá kafla 2.2
Umfjöllun um hvernig tekið hefur verið tillit til umhverfisverndarmarkmiða stjórnvalda og annarra umhverfissjónarmiða við gerð aðalskipulagsins.	Sjá kafla 2.2
Skilgreining, lýsing og mat á líklegum verulegum umhverfisáhrifum af framkvæmd deiliskipulagsins.	Sjá kafla 4.3
Skilgreining, lýsing og mat á líklegum verulegum umhverfisáhrifum raunhæfra valkosta við deiliskipulagið.	Sjá kafla 4.3
Upplýsingar um aðgerðir sem eru fyrirhugaðar til að koma í veg fyrir, draga úr eða vega upp á móti verulegum neikvæðum umhverfisáhrifum af framkvæmd deiliskipulagsins.	Sjá kafla 4.3
Yfirlit yfir ástæður þess að þessi kostur var valinn.	Sjá kafla 4.3
Lýsing á því hvernig matið fór fram.	Sjá kafla 4.1
Upplýsingar um hvernig hagað skuli vöktun vegna líklegra verulegra umhverfisáhrifa af framkvæmd deiliskipulagsins.	Sjá kafla 5
Samantekt.	Sjá kafla 5

4.2 Áherslur og aðferðir

Umhverfismat deiliskipulagsins er unnið af Mannviti hf. í samræmi við lög um umhverfismat áætlana nr. 105/2006. Í mati á áhrifum deiliskipulagsins er lögð áhersla á að greina áhrif á þá umhverfisþætti sem útfærsla deiliskipulagsins getur haft áhrif á, byggt á hlutverki þess. Umhverfisskýrsla þessi er hluti af skipulagsgreinargerð og er kynnt sem hluti skipulagsgagna, sjá umfjöllun um kynningu, samráð og afgreiðslu í kafla 5.

4.3 Áhrifapættir

Eftirfarandi þættir eru taldir geta valdið staðbundnum áhrifum á umhverfið í kjölfar deiliskipulagsins:

- Umferð: Aukin umferð ferðamanna um svæðið mun hafa áhrif á það.
- Mannvirki: Aukin fjöldi mannvirkja mun hafa einhver áhrif á ásýnd landsins en eins og kveðið er á um í Aðalskipulagi Fljótsdalshéraðs verður leitast eftir umhverfisvænni hönnun mannvirkja og þau falli sem best að svipmóti landslags og náttúru sem fyrir er.
- Gróður: Á fyrirhuguðum byggingarreitum er lítt gróður og gert ráð fyrir að skaði á gróðri verði því ekki mikill. Vegna áætlaðrar aukinnar notkunar á tjaldsvæði má hins vegar búast við því að viðkvæmdur gróður gæti skemmt.
- Samfélag: Deiliskipulagið gerir ráð fyrir að með fjölgun ferðamanna á svæðinu muni viðverutími landvarða á svæðinu lengjast, en hann er þó að miklu leiti háður veðuraðstæðum.
- Vatn: Girða á vatnsból af til þess að koma í veg fyrir ágang dýra á vatnstökusvæðinu og þar með minnka hættu á mengun vatnsins. Sjónræn mengun vegna girðingarinnar ætti ekki að vera mikil.
- Fráveitumál: Fráveita mun valda staðbundnum áhrifum á umhverfið sem munu aukast með auknum fjolda ferðamanna.

4.4 Umhverfisþættir

Umhverfisþættir eru þeir þættir sem eru líklegir til að verða fyrir áhrifum af uppbyggingu athafnasvæðis samkvæmt deiliskipulaginu (sjá töflu 1). Þeir þættir sem talið er að geti orðið fyrir áhrifum vegna framfylgdar deiliskipulagsins eru eftirfarandi:

Tafla 1: Þeir umhverfisþættir sem gætu orðið fyrir áhrifum skipulagsins

Umhverfisþættir	Lýsing umhverfisþáttar / vísir	Áhrifavaldað
Gróður	Gengið á viðkvæman gróður	Tjaldsvæði stækkað
Vatn	Vatnsgæði	Aukin nýting
Landnotkun	Aukið byggingamagn	Röskun á framkvæmdartíma

4.4.1

4.4.2 Umhverfisviðmið

Í töflu 2 hér á eftir eru talin upp þau viðmið eru notuð verða til að meta áhrif deiliskipulagsins:

Tafla 2: Umhverfisviðmið

Umhverfispættir	Lýsing umhverfispáttar / vísir	Viðmið
Gróður	Aukin umferð	Lög um náttúruvernd 60/2013 56 gr. og aðrar greinar sem fjalla um gróður og landnýtingu. Stjórnunar- og verndaráætlun Vatnajökulsþjóðgarðs (2013) Aðalskipulag Fljótsdalshérað 2008-2028 m.s.br.
Vatn	Vatnsgæði	Lög um hollustuhætti og mengunarvarnir nr. 7/1998, 1., 2. og 3.gr. og aðrar greinar sem fjalla um mengandi starfsemi. Stjórnunar- og verndaráætlun Vatnajökulsþjóðgarðs (2013). Aðalskipulag Fljótsdalshérað 2008-2028 m.s.br.
Landnotkun	Uppbygging	Lög um náttúruvernd 60/2013 81 gr. og aðrar greinar sem fjalla um landnýtingu Stjórnunar- og verndaráætlun Vatnajökulsþjóðgarðs (2013) Aðalskipulag Fljótsdalshérað 2008-2028 m.s.br.

4.4.3 Einkenni og vægi áhrifa

Einkennum og vægi umhverfisáhrifa er lýst í samræmi við nákvæmni deiliskipulagsins. Notuð eru þau hugtök er varða einkenni umhverfisáhrifa sem skilgreind eru í leiðbeiningum Skipulagsstofnunar (2005) um flokkun umhverfispáttta, viðmið, einkenni og vægi áhrifa.

Við matið eru notaðar þær skilgreiningar á vægi áhrifa sem fram koma í töflu hér að neðan:

Tafla 3: Skilgreiningar á vægi áhrifa

Vægi áhrifa	Skýring
Jákvæð (+)	Stefna skipulagsins hefur jákvæð áhrif á viðkomandi umhverfispátt
Óveruleg (0)	Stefna skipulagsins hefur ekki teljandi áhrif á viðkomandi umhverfispátt
Neikvæð (-)	Stefna skipulagsins hefur neikvæð áhrif á viðkomandi umhverfispátt

4.4.4 Núll-kostur

Óbreytt ástand er ekki valkostur þar sem ekki verður farið í uppbygginu án skipulags og þar sem ásókn inn á svæðið er alltaf að aukast kallar það á meiri þjónustu. Auk þess að mannvirkir eru á svæðinu og nauðsynlegt er að skipuleggja svæðið til framtíðar.

4.4.5 Valkostir

Í lögum um umhverfismat áætlana kemur m.a. fram að fjalla beri um og gera grein fyrir umhverfisáhrifum raunhæfra valkosta sem skoðaðir hafi verið í skipulagsvinnunni. Samanburður við núllkost eða óbreytt ástand:

Tafla 4 Samanburður valkosta

Umhverfispættir	Uppbygging skipulagssvæðisins	Núll kostur
Gróður	0	-
Vatn	+	-
Landnotkun	+	0

- **Gróður** Deiliskipulagið gerir ráð fyrir stækkan á tjaldsvæði sem gengur á gróið land en tjaldsvæðið verður jafnframt betur skilgreint sem minnkar álag á viðkvæman gróður.
- **Vatn:** Skipulagið gerir ráð fyrir að vatnsgæði verði tryggð þrátt fyrir aukin umsvif á svæðinu. Ekki er talin hætta á að fráveita muni menga vatn þar sem fráveituvatn fer í gegnum 2. stigs hreinsun með rotþró og siturlögnum.
- **Landnotkun:** Prátt fyrir að skipulagið geri ráð fyrir fleiri mannvirkjum verða þau aðlöguð svæðinu og meiri festa verður á uppbyggingunni.

4.5 Niðurstöður

Deiliskipulag þetta sem felur í sér áætlun um uppbyggingu á landvarðaaðstöðu og þjónustusvæði á svæðinu og mun hafa óveruleg áhrif eins og kemur fram í töflu 5. Sjónræn áhrif verða tímabundin og óveruleg sé litið til lengri tíma. Óveruleg áhrif verða á dýralíf og gróður vegna þess hve áhrif á andrúmsloft og vatn verða óveruleg og því mun framkvæmdin ekki hafa áhrif á nýtingu aðliggjandi landssvæðis.

Tafla 5: Áhrif skipulagsins á umhverfispætti

Umhverfispættir/ Vægi	Gróður	Vatn	Landnotkun
Jákvæð (*)		x	x
Óveruleg (0)	x		
Neikvæð (-)			

5 Kynning, afgreiðsla og samþykkt

5.1 Samráð og kynning

Samráðs- og kynningarfundir:

Fundur með fulltrúa HAUST	05.09.2014
Fundur með fulltrúum Vatnajökulsþjóðgarðs	06.06.2014
Fundur með fulltrúa Vatnajökulsþjóðgarðs	22.07.2014
Fundur með fulltrúa Vatnajökulsþjóðgarðs	01.08.2014
Kynning á deiliskipulagsvinnu hjá umhverfis- og framkvæmdanefnd Fljótsdalshéraðs	27.08.2014
Kynningarfundur með svæðisráði austursvæðis Vatnajökulsþjóðgarðar	26.03.2015

Tillagan var auglýst xx.xx til xx.xx 2016. Tillagan var aðgengileg á skrifstofu skipulagsfulltrúa Fljótsdalshéraðs sem og á vef sveitarfélagsins.

5.2 Umsagnaraðilar

Umsagnaraðilar eru Fljótstalshérað, Forsætisráðuneytið, Umhverfisstofnun, Heilbrigðiseftirlit Austurlands, Vegagerðin og Fornleifavernd ríkisins.

6 Heimildaskrá

Alta (2009). Aðalskipulag Fljótsdalshéraðs 2008 – 2028. Egilsstaðir: Fljótsdalshérað.

Ferðamálastofa (2015). Skoðað 30. nóvember 2015 á <http://www.ferdamalastofa.is>.

Gyða Þórhallsdóttir og Rögnvaldur Ólafsson (2015). Fjöldi gesta í Vatnajökulsþjóðgarði. Reykjavík: Vatnajökulsþjóðgarður.

Lög um Vatnajökulsþjóðgarð nr. 60/2007.

Lög um menningarminjar nr. 80/2012.

Rögnvaldur Guðmundsson (2015). Vatnajökulsþjóðgarður: ferðamenn 20015-2014. Hafnarfjörður: Rannsóknir og ráðgjöf ferðaþjónustunnar.

Vatnajökulsþjóðgarður (2013). Stjórnunar- og verndaráætlun Vatnajökulsþjóðgarðs: náttúruvernd, útivist og byggðarþróun – 2. útgáfa. Reykjavík: Vatnajökulsþjóðgarður.

Veðurstofa Íslands (2015). Skoðað 30. nóvember 2015 á <http://www.vedur.is>.

Þingsályktun um landsskipulagsstefnu 2015–2026 nr. 19/145.

Deiliskipulag, uppdráttur og greinargerð samþykkt í bæjarstjórn Fljótsdalshéraðs
þann: 15.2.2017.

Birt í B-Deild Stjórnartíðinda þann: 3. apríl 2017

B-deild nr.: 284

Vifill Björnsson
Skipulags- og byggingarfulltrúi
Fljótsdalshérað
B-DEILD STJÓRNARTÍÐINDA